

Middeleeuwse vondsten uit de Waalse krook

Inleiding

In april 2012 startte het archeologisch onderzoek aan de Waalse Krook, een buurt in het hartje van Gent. Op deze plaats, die in de Middeleeuwen werd gekenmerkt door leerlooiersactiviteiten, verrijst binnenkort namelijk de nieuwe stadsbibliotheek. Na dit archeologisch onderzoek werden grote hoeveelheden aarde van de site weggevoerd naar een gronddepot, in afwachting om gebruikt te worden als grondverzwaring voor een dijk. Deze situatie gaf enkele amateur-detectoristen de mogelijkheid om een ware schatkamer aan Middeleeuwse vondsten op te graven en deze zo te bewaren voor de toekomst. In deze fotoreportage willen we jullie alvast een impressie geven van deze vondsten.

De Waalse Krook

De buurt Waalse Krook dankt zijn naam aan de bocht die de Schelde maakt op deze plaats. *Krook* is hierbij een oud woord voor een kreuk, een bocht. *Waals* zou dan weer verwijzen naar de vele schippers uit het zuidelijke landsdeel die via deze buurt kolen per boot vervoerden. De in deze benaming naar gerefereerde geschiedenis is echter vrij recent. Belangrijker voor deze bijdrage is het veel oudere leerlooiers of huidenvetters -verleden van de site. In de Middeleeuwen verwerkten ambachtslieden op deze plek immers runderhuiden tot leder. Niet toevallig dan ook dat onze zoekers grote hoeveelheden hoornpitten (de benen kern van een hoorn) tussen de aarde afkomstig van deze plaats vonden.

De bestaande straatnamen in de buurt (oa. De Grote Huidenvettershoek) verwijzen nog naar deze Middeleeuwse activiteit. Verder brachten de archeologische onderzoeken van 2012 ook 32 houten leerlooierskuipen aan het licht, velen met nog resten van run (gemalen schors). In het ambachtelijke verwerkingsproces van de leerlooiers werden de huiden, na een behandeling met ongebluste kalk te hebben ondergaan, immers gewassen en in deze kuipen met run gelegd. Het einde van de leerlooiersactiviteiten aan de Waalse Krook moeten we situeren rond het midden van de 16e eeuw.

Een greep uit de vondsten

Gesplaat daterend rond de 13e eeuw

Vz.: De plaat is in één stuk plaat gemaakt, de plaat is overgeplooid en er is een uitsparing waarin de gesp en de angel draaiden; vier klinknagels hebben het leder van het gordel vastgeklonken tussen de boven- en onderplaat. Kz.: idem maar vlak latoenkoper. Decoratie: de bovenzijde van de latoenkoperen plaat vertoont een fabeldier (draak voorstellende); er zijn geen emailsporen uit Limoge te zien.

Voet van graap daterend rond 1450-1500

Mespuntbeschermer daterend rond 1400-1600

Medaillonsluiting daterend rond de 15e eeuw

Vz.: Bovenplaat: gegoten koperlegering. Kz.: Onderplaatje: latoenkoper. Vasthechting: door middel van 6 rivetten, waarvan er 4 nog aanwezig zijn. Decoratie: bovenplaat versierd met lijn- en puntslaggraving;

Kinderspeelgoed daterend rond de 13e-14e eeuw

Kinderspeelgoed daterend rond 1200-1350

Zilveren groot

Gros tournois (à l'O rond); z. pl.: z.j. (1285-1290, wellicht reeds vanaf 1280, onder Philippe III (1270-1285)); zilver; 3,91 g; 25 mm

Narrenkop van tin

Kinderspeelgoed of profaan insigne van tin

Medaillonsluiting daterend rond de 15e eeuw

Dit is een zeer mooie medaillonsluiting; schildpadvormig; bovenplaat en onderplaat in bewerkt latoenkoper en vermoedelijk een ronde middenplaat in lood; 4 uitstaande pootjes, een haak en een uitlopende lederkant; versieringen

op de gebombeerde bovenplaat en de onderplaat is vlak en blank; de haak is vastgeklonken aan de 2 platen. Vasthechting: door middel van 2 rivetten: één voor de haak en een voor de lederkant. Dergelijke medaillonsluitingen waren in de 15de eeuw volop in de mode als gordelsluiting en de medaillontong liet men naar beneden hangen als sieraad (zie schilderijen uit de Bourgondische periode). Decoratie: Er is een centerpunt te zien op het medaillon, de plaats van waaruit men de versiering in verhouding heeft aangebracht nl. lijngraveringen en puntslagdecoraties.

Reliekschrijntje in miniatuur.

Het schrijntje, stelt een kerkje voor en bestaat uit 2 delen: een façade-bakje en een dekseltje onder de vorm van een koepel. Het geheel staat op 4 fragiele pootjes. Het dekseltje schuift deels door middel van een verjongend kraagje in het bakje.

Profaan insigne daterend rond 1375-1425

Een erotisch getinte profaan insigne en betreft een lopende vulva als pelgrim met hoed en rozenkrans

Oproep

Met deze bijdrage willen we graag meer aandacht vragen voor het onderzoek aan de Waalse Krook. Concreet is het de bedoeling om op basis van de geschiedenis van deze site een koppeling te maken naar de talrijke vondsten hier gedaan. Het eindresultaat wordt een geïllustreerd boek met de geschiedenis en een uitgebreide fotoreportage van de vondsten. Wie hieraan wil meehelpen kan altijd contact opnemen met Historisch Onderzoeksbureau Vigor Clius via vigorclius@gmail.com. Wie benieuwd is naar de voortgang van het boek kan een kijkje nemen op <http://www.gezochtengevonden.be>

Koen Goeminne